

Վերապատրաստող կազմակերպություն
ՀՀ ԿԳՄՍ <<Մարտունու Տ. Աբրահամյանի անվան
ավագ դպրոց >>ՊՈԱԿ

Հերթական ատեսավորման ենթակա ուսուցիչների վերապատրաստում

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Թեման՝ Աշակերտների ինքնուրույն գործունեության կազմակերպումը կրտսեր դպրոցում

Երանոս գյուղի թիվ 2 միջն. դպրոցի դասվար՝ Աստղիկ Սանասարյան

Բովանդակություն

- Ներածություն
- Աշակերտների ինքնուրույն գործունեության կազմակերպումը կրտսեր դպրոցում
- Ոսումնասիրության պլանավորում և կազմակերպում
- Հետազոտության արդյունքների

Վերլուծություն

- Եզրակացություն
- Օգտագործված գրականության ցանկ

Ներածություն

Կրտսեր դպրոցականի համար ուսուցումը պետք է լինի խնդրահարույց: Այն սովորողին մղելու է ինքնուրույն հետազոտական գործունեության և անհատական ստեղծագործական բնույթի որոնումների:

Այդ դեպքում կրթությունը կվերածվի ոչ թե վերարտադրողական, այլ ստեղծագործական գործունեության, ինչը կարող է նպատակառուղղվել երեխաների հետաքրքրությունները, և նրանց մեջ արթնացնել գիտելիքների իմացության ծարավ:

Թեմայի արդիականությունը:

Հետազոտական աշխատանքի արդիականությունը պայմանավորված է նրանով, որ այսօր տեխնիկայի զարգացման շնորհիվ շատ մեծ է կրտսեր դպրոցականների ինքնուրույնության և ստեղծագործ լինելու սոցիալական պահանջ, ինչպես նաև անհրաժեշտություն՝ օգտվելու ժամանակակից մանկավարժական տեխնոլոգիաների, որոնք կօժանդակեն կրտսեր դպրոցականների ինքնուրույն հետազոտական կարողությունների զարգացմանը և կհարստացնեն կրտսեր դպրոցում ինքնուրույն գործունեության փորձը¹:

Հետազոտական աշխատանքի նպատակը:

Նպատակն է կրտսեր դպրոցականի ուսումնական, իմացական, ստեղծագործական ներուժի խթանում, հետազոտական ունակությունների կատարելագործման և զարգացման, հետազոտական հմտությունների ձևավորման միջոցով:

Հետազոտական աշխատանքի խնդիրները:

1. Տվյալները հավաքելու, մշակելու, համակարգելու, կարողությունների ձևավորում:
2. Տեղեկատվությունը համադրելու, ընդհանրացնելու կարողություն:
3. Ճանաչողական կարողությունները:
4. Տեղեկատվական տարբեր աղբյուրներից ինքնուրույն օգտվելու կարողություն:

Հետազոտական աշխատանքի մեթոդաբանական հիմքը:

¹ Նախաշալի 2014.3

Աշակերտը պետք է գիտելիքներ ստանա ոչ թե պատրաստի ձևով, այլ դրանք ձեռք բերի ինքնուրույնաբար՝ որոնողական, հետազոտական, համագործակցային աշխատանքի արդյունքում: Ինքնուրույն գործունեության զարգացմանն են նպաստում համագործակցային ուսուցումը, ճանաչողական-որոնողական աշխատանքները, խաղային տեխնոլոգիաներով ուսուցման կազմակերպումը, ինքնազնահատման կարողությունների զարգացումը²: Կարևորելով ինքնուրույն հետազոտական աշխատանքների դերը կրտսեր դպրոցականի կարողությունների ձևավորման հարցում, անհրաժեշտ է մեծ ուշադրություն դարձնել այդ ուղղությամբ իրականացվող աշխատանքների՝ մեթոդապես ճիշտ կազմակերպմանը³:

Հետազոտական աշխատանքի գործնական և տեսական նշանակությունը:

Ուսուցչի կողմից սովորողներին հանձարարվող ինքնուրույն (հետազոտական) աշխատանքները նպաստում են սովորողի հետազոտական, ստեղծագործական, նախաձեռնողական, ինքնակազմակերպման, ժամանակի արդյունավետ կառավարման հմտությունների ձևավորմանը և հնարավորություն են տալիս նրան ինքնուրույն կամ մյուսների հետ համատեղ աշխատանքի շնորհիվ գործնականորեն կիրառել դասի ընթացում ձեռք բերած տեսական գիտելիքները և դրսերել իրողությունները քննադատաբար ուսումնասիրելու, վերլուծելու, ստեղծագործական նորարար մոտեցումներ կիրառելու ունակություններ:

Հետազոտական աշխատանքի կառուցվածքը:

Հետազոտական աշխատանքը բաղկացած է ներածական մասից, հիմնական մասից, եզրակացությունից, ինչպես նաև օգտագործված գրականության ցանկից:

² Նախաշավիդ 2.2017

Աշակերտների ինքնուրույն գործունեության կազմակերպումը կրտսեր դպրոցում

«Միայն այն ուսուցիչն է իր գործում հմուտ, ով լավ գիտի, թե ինչ պետք է իմանան
իր աշակերտները և ինչ ձանապարհով է պետք հասնել այդ գիտելիքներին»⁴:

Վ. Ա Սուխոմլինսկի

Ինքնուրույն են կոչվում այն աշխատանքները, որոնք աշակերտները կատարում են ուսուցչի նախաձեռությամբ կամ սեփական նախաձեռնությամբ: Որպեսզի սովորողները հմտանան ինքնուրույն մտավոր աշխատանք կատարելու մեջ, անհրաժեշտ է ,որ սկզբնական փուլում դրանք իրազործվեն ուսուցչի նախաձեռնությամբ: Սովորողների ինքնուրույն աշխատանքների կատարումները պետք է ունենան փաստերը, օրենքները, օրինաչափությունները ինքնուրույնաբար ձանաշելու ստեղծագործական գործունեությունը զարգացնելու ուղղվածություն:

Կրտսեր դպրոցում կատարվո՞ւմ են ինքնուրույն աշխատանքներ:

Որպեսզի սովորողները կատարեն ինքնուրույն աշխատանքներ, անհրաժեշտ է, որ նրանք ունենան իրենց գործողությունները, գործելակերպը հստակ իրագործելու պատկերացում: Նրանք պետք է որոշակիորեն իմանան թե ինչ աշխատանք են կատարելու, ինչ նպատակ է հետապնդում այն, ինչ խնդիրներ են լուծելու, երբ են սկսելու աշխատանքը, երբ են ավարտելու, ինչ մեթոդներ, հնարներ են կիրառելու, ինչպես են վերլուծելու ստացված արդյունքները և այլն:

Այդ ամենն իրականացնելու համար ցանկացած ինքնուրույն աշխատանք կատարելուց առաջ սովորողները պետք է ունենան օպերատիվ պլաններ, որտեղ արտացոլված լինեն, թե ինչը երբ կատարել, երբ ավարտել ու ամփոփել արդյունքները ներկայացնել քննարկման:

Կան ինքնուրույն աշխատանքի տարրեր տեսակներ: Օրինակ

1. Նոր գիտելիքներ ձեռք բերելու ինքնուրույն աշխատանք.
2. Նոր կարողություններ և հմտություններ ձեռք բերելու ինքնուրույն աշխատանք. նման աշխատանքները իրականացնում են ուսումնական կարինետներում, մարզադաշտներում, արհեստանոցներում⁵:
3. Ինքնուրույն ստեղծագործական աշխատանքները կատարվում են տարրեր ձևով.
4. Աշխատանք դասագրքի վրա.

Տարրական դասարանում ինքնուրույն աշխատանքի անցկացումն ունի որոշակի առանձնահատկություններ:

Փորձը ցույց է տալիս, որ՝

- Ճիշտ կազմակերպված ինքնուրույն աշխատանքը պարբերաբար անցկացնելով՝ սովորողներն առավել խորը և ճկուն գիտելիքներ են ձեռք բերում, քան ուսուցչի կողմից պատրաստի գիտելիքների հաղորդման դեպքում:
- Հաստ դիդակտիկական նպատակի և բովանդակության տարատեսակ ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպումը նպաստում է սովորողների ճանաչողական և ստեղծագործական ունակությունների, մտածողության զարգացմանը:

⁵ Մանկավարժություն, ուսումնական ձեռնարկ. Ամիրջանյան Յ.Ա. էջ 176-177

- Ինքնուրույն աշխատանքի անցկացումն ըստ մանրամասն մշակված մեթոդիկայի՝ արագացնում է սովորողների՝ գործնական կարողությունների և հմտությունների ձևավորումը, իսկ այն իր հերթին դրականորեն է ազդում ձանաչողական կարողությունների և հմտությունների ձևավորման վրա:
- Ժամանակի ընթացքում դասերին ինքնուրույն աշխատանքի պարբերաբար կազմակերպման և տրված առարկայից տրվող տնային աշխատանքների բազմազան տեսակների հետ դրա համապատասխանեցման դեպքում մշակվում է ինքնուրույն աշխատելու հիմնարարկարողությունները:

Ինքնուրույն աշխատանքներ կազմակերպելիս շատ կարևոր է առանձին սովորողների գիտելիքների խորացումը, գործնականում գիտելիքներդ կիրառելու կարողության, ինքնուրույն մտածելու ունակության, լարված աշխատելու սովորութի, խոչդնդուտներն ու դժվարությունները հաղթահարելու ընդունակությունների ձևավորումը⁶:

Վերը գրվածից պարզ է դառնում, թե որքան մեծ նշանակություն ունի ինքնուրույն աշխատանքը կրտսեր դպրոցականների ուսուցման գործընթացում: Տարրական դասարաններում գործունեություն ծավալելու կարողության ձևավորումը, իսկ այն հնարավոր է իրականացնել սովորողների ինքնուրույն գործունեության արդյունավետ կազմակերպման միջոցով: Ինչպես ցույց են տվել ուսումնասիրությունները, սովորողների ինքնուրույն աշխատանքն ունի որոշակի կառուցվածք: Այն իր մեջ ներառում է վեց հիմնական փուլեր.

1. կազմակերպչական. Սա երեխաների աշխատանքային միջավայրի նախապատրաստումն է:
2. բառարանների, հուշաթերթիկների բաշխում, որոնք անհրաժեշտ կլինեն աշխատանքի ընթացքում: Աշխատանքային միջավայրի նախապատրաստումը կարևորագույն պայման է արդյունավետ ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպման համար:
3. նախապատրաստական. Այս փուլում ուսուցիչը սովորեցնում է կամ մեկ անգամ ևս հիշեցնում է երեխաներին հանգիստ նստել, չխանգարել իր

⁶ Մանկավարժություն Գիտամեթոդական վերլուծական ամսագիր էջ 19

ընկերներին, պահպանել լուսաբառը և կարգուկանոն, ուշադիր աշխատել ինքնաստուգում կատարել և այն, այսինքն՝ այն ամենը, ինչը կապահովի աշխատանքի արդյունավետությունը:

4. կողմնորոշիչ. Այս փուլում ուսուցիչը սովորեցնում է առաջադրանքի բովանդակությունը: Նա ստանալով առաջադրանք՝ ընթերցում կամ վերընթերցում է պայմանը, դիտարկում է առարկան կամ գծագիրը, ընթերցում է տեքստը և այլն: Այս փուլի ընթացքում սովորողն իմաստավորում առաջադրանքը, առանձնացնում է, թե ինչ է տրված, թե ինչ պետք է իմանալ կամ կատարել, ինչպիսի գիտելիքներ և գործողություններ են պահանջվում աշխատանքի կատարման համար: Երեխաները ծանոթանում են հուշաթերթիկի բովանդակությանը: Բացի դրանից, այս փուլում, ուսուցիչը կարող է բաշխել աշխատանքի պլանը: Պլանը կարելի է գրառել նաև գրատախտակին: Գրատախտակին փակցվում է նաև թեմայի շուրջ մշակված պաստառները, սխեմաները և այլն: Այս փուլում ձևավորվում է ուսումնական աշխատանք ծավալելու կարևորագույն կարողություններից մեկը՝ աշխատանքի համար կարևոր նյութեր ընտրելու կարողությունը:

5. հիմնական փուլ. Այս փուլում կատարվում է ինքնուրույն աշխատանքը:

6. ամփոփիչ փուլ. Այս փուլում կատարվում է անցուղարձ: Ուսուցիչը գնահատում է, քննարկում է, վերլուծում ամբողջ դասարանի աշխատանքի ընթացքը, արդյունքները:

Նպատակահարմար է առաջադրանքի կատարման ստուգման համար առանձնացնել ևս մեկ կառուցվածքային փուլ՝

7. Կառուցվածքային փուլ, որի ընթացքում աշակերտը կատարելով առաջադրանքը՝ ինքն իր սեփական նախաձեռնությամբ ստուգում է իր աշխատանքը և գնահատում այն, այսինքն՝ իրականացնում է ինքնաստուգում և ինքնավերահսկում:

Կազմակերպելով սովորողների ինքնուրույն աշխատանքը՝ ուսուցիչը պետք է կարողանա պատասխանել հետևյալ հարցերին.

- Տվյալ ուսումնական նյութի ուսումնասիրման գործընթացի ու փուլում է նպատակահարմար կազմակերպել ինքնուրույն աշխատանքը,

- ինքնուրույն աշխատանքի ինչ տիպ է անհրաժեշտ ընտրել և կիրառել գիտելիքների յուրացման տվյալ փուլում⁷:

Ինքնուրույն գործունեության կազմակերպումն ու անցկացումը պահանջում է հատուկ մոտեցում:Այդ պատճառով անհրաժեշտ է մանրամասն մշակել դասի պլանը, որոշել ինքնուրույն աշխատանքի տեղը դասի ընթացքում, բովանդակությունը,դրա կազմակերպման ձևերն ու մեթոդները:Միայն այս դեպքում ինքնուրույն աշխատանքը արդյունավետ կընթանա: Ընդ որում, մանկավարժը պետք է նախատեսի աշխատանքի բարդության մակարդակը, ծավալը, հնարավոր սխալները, դժվարությունները, որոնք կարող են ծագել երեխաների մոտ՝ այդ աշխատանքի կատարման ընթացքում: Ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպման ընթացքում անհրաժեշտ է մտորել նաև սովորողներին ցուցաբերվող օգնության և ստուգման ձևերի մասին: Հատկապես տարրական դասարաններում ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպման նպատակով անհրաժեշտ է կիրառել բազմազան մեթոդական երաշխավորություններ, հուշաթերթիկներ: Դրանք նպաստում են արագ յուրացնել գործունեությունը կազմակերպելու համար անհրաժեշտ կարողությունները:

Ինքնուրույն աշխատելու կարողությունները մշակվում են նպատակառուղիկած վարժությունների և աստիճանաբար բարդացող առաջադրանքների միջոցով: Մինչ ինքնուրույն աշխատանքի համար առաջադրանքներ տալը, այդ առաջադրանքների տեսակները յուրացվում են նախապես ուսուցիչ հետ միասին կատարվող աշխատանքների միջոցով:Այնուհետև առաջադրանքների այս կամ այն մասը կատարում են աշակերտները, և , վերջապես, նրանք հնարավորություն են ստանում ամբողջ առաջադրանքը կատարել ինքնուրույն:Ուսուցիչը պետք է որոշի առաջադրանքների տեսակը, դրա տեղը դասի ընթացքում, բացատրի նպատակը և կատարման քայլերի հաջորդականությունը, հետևի սովորողների աշխատանքին՝ անհրաժեշտության դեպքում ցուցաբերելով օգնություն առանձին

⁷Կ. Թորոսյան, Ա. Բալայան, Կ. Չիբուխչյան, Մայրենիի դասերի պլանավորումը, «Զանգակ» հրատարակչություն, 2016թ.

աշակերտներին: Աշխատանքի ստուգումը ևս կատարվում է ուսուցչի ղեկավարությամբ:Վերջինս արդյունքների քննարկմանը մասնակից է դարձնում ամբողջ դասարանին⁸:

Դիտարկենք .թե ինքնուրույն աշխատանքի ի՞նչ տեսակներ կարելի է կիրառել տարրական դասարաններում:

Ինքնուրույն աշխատանքի հիմնական տեսակները կարելի է դասակարգել ըստ մի քանի հատկանիշների, որոնք միևնույն ինքնուրույն աշխատանքը բնութագրում են տարբեր տեսանկյուններից: Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակները ներկայացնենք աղյուսակի տեսքով.

I՝ ըստ ուսումնական նպատակների

1. Հիմնարար գիտելիքների կրկնության և նոր նյութի ընկալմանը նախապատրաստող
2. Նոր նյութի ուսումնասիրությանը նպաստող
3. Գիտելիքները համակարգող
4. Որոշակի կարողություններ զարգացնող
5. Ստուգող, վերահսկող

II Ըստ ճանաչողական գործունեության բնույթի

1. Ըստ տրված նմուշի ֆորինակ՝ գրել տառեր, թվեր, սոսնձել տուփ և այլն⁹:
2. Կառուցողական
3. Ստեղծագործական – հետազոտական

III Ըստ կազմակերպման ձևի

1. Ընդհանուր ֆակուլտատիվ, երբ բոլոր սովորողները կատարում են միևնույն աշխատանքը
2. Խմբային, երբ սովորողների տարբեր խմբեր աշխատում են տարբեր առաջադրանքների վրա,
3. Անհատական, երբ սովորողներից յուրաքանչյուրն աշխատում է հատուկ առաջադրանքների վրա:

⁸ Նախաշավիղ

IV Ըստ ինքնուրույն աշխատանքի ընթացքում դիդակտիկ նյութերի կիրառության

1. Աշխատանք դասագրքով, տեղեկատու գրականության շուրջ ֆառարաններ,
հանրագիտարաններ և այլն:
2. Շարադրություններ ֆլուս հենակետային բառերի, նկարների շուրջ և այլն:
3. Դիտումներ և գործնական աշխատանքներ:
4. Աշխատանք բաշխիչ նյութերի կիրառման
5. Գրաֆիկական աշխատանքներ
6. Ինքնուրույն աշխատանքներ, որոնք կախված են դիդակտիկ նյութերի ստեղծման
հետ: Սովորողները պատրաստում են ինքնաշեն գրքեր ֆես և շրջակա առարկայի
ալբումներ, զանազան թեմաներով քարտեր և այլն⁹:

V Ըստ կատարման տեղի

1. Դասարանում,
2. Արտադասարանական կամ արտադպրոցական ուսումնական
միջոցառումների ժամանակ
3. Տանը:

Իսկ ի՞նչ ծավալով և ի՞նչ բնույթի առաջադրանքներ են անհրաժեշտ առաջադրել
ինքնուրույն կատարելու համար: Այսպես.

1. Առաջադրանքների ծավալը պլանավորելու համար, անհրաժեշտ է հաշվի առնել
սովորողների աշխատանքի տեմպը: Ժամանակը ճիշտ կազմակերպելու համար
պետք է նախապես կատարել ինքնուրույն աշխատանքի համար պլանավորված
առաջադրանքը: Այդ դեպքում մենք առաջադրանքի կատարման համար ուսուցչի
կողմի ծախսված ժամանակը անհրաժեշտ է բազմապատկել երեքով, ինչը
հատկապես այդքան բողք է անհրաժեշտ առաջադրանքի կատարման համար:
Առաջադրանքի կատարման ընթացում ուսուցիչը կարող է հասկանալ, թե ինչ
տարրեր կարող են արգելակել կամ արագացնել սովորողների աշխատանքը:

⁹ Կ. Թորոսյան, Կ. Չիբուխչյան, Մ. Մանուկյան, Մեթոդական աշխատանքը դպրոցում, ձեռնարկ,
«Զանգակ» հրատարակչություն, 2014 թ.

2. Սովորողների ինքնուրույն ուսումնական գործունեության համար նախատեսված առաջադրանքների բնույթը անհրաժեշտ է աստիճանաբար բարձրացնել:
 3. Առաջադրանքները պետք է ընտրել այնպես, որ նպաստեն դրանց նկատմամբ հետաքրքրության զարգացմանը:
 4. Սովորաբար, աշակերտները ոչ միաժամանակ են ավարտում ինքնուրույն աշխատանքը: Ինքնուրույն աշխատանքների համար առաջադրանքներ ընտրելիս անհրաժեշտ է հաշվի առնել, որ գիտեիլքների, կարողությունների և հմտությունների յուրացման գործընթացում սովորողներից պահանջում է տարբեր ժամանակահատված: Այդ պատճառով նպատակահարմար է նախապես պատրաստել առաջադրանքներ, լրացնիչ առաջադրանքներ՝ արագ աշխատող աշակերտների համար:
 5. Դժվար է ընտրել այնպիսի առաջադրանքներ, որոնք համապատասխանում են բոլոր աշակերտների ներուժին: Եթե առաջադրվում է պարզ, միատիպ վարժություններ, օրինակ՝ բազմապատկման կամ բաժանման, ապա առաջադրանքների տարբերակումը կարգավորվում է ծավալով: Առավել դժվար է, օրինակ ընտրել յուրաքանչյուր աշակերտի ներուժի համապատասխան առաջադրանքներ: Այդ պատճառով նպատակահարմար է առաջադրել տարբերակված առաջադրանքներ՝ հաշվի առնելով սովորողների առանձին խմբերի ներուժը:

Սակայն պետք է նշել, որ ըստ բարդության աստիճանի տարբեր առաջադրանքներ ընտրելը բավականին բարդ է: Ընտրել հեշտ առաջադրանք, որը համապատասխանում է թույլ աշակերտի ներուժին, դժվար չէ: Բայց այստեղ մի մեծ վտանգ է թաքնված: Եթե թույլ կարողություններ ունեցող աշակերտը դասից դաս անընդհատ դյուրին աշխատանք կատարի նույն պահանջով, ապա այդպես կարող ենք խորացնել նրա զարգացման հետ կապված խնդիրները: Այդ պատճառով այդպիսի սովորողների համար ճանաչողական առաջադրանքների ընտրության ընթացքում ուսուցիչն իր առջև նպատակ է է դնում. Սկզբում աշխատանքում ներառել պարզ առաջադրանքներ, ապա աստիճանաբար յուրացման համար ներմուծել

6. Ինքնուրույն աշխատանքի համար նախատեսված առաջադրանքները ցանկալի է, որ աշակերտներից պահանջեն կամային շանքեր:
7. Ինքնուրույն աշխատանքի համար ցանկալի է առաջադրել այնպիսի առաջադրանքներ, որոնց կատարման համար կպահանջվի գիտելիքների կիրառում նոր իրավիճակներում:Միայն այդ դեպքում ինքնուրույն աշխատանքը կնպաստի սովորողների ձանաչողական ունակությունների ձևավորմանը և նախաձեռնողականության դրսևորմանը:
8. Ցանկալի, որ ինքնուրույն աշխատանքի համար նախատեսվող առաջադրանքները հետաքրքրեն սովորողներին:
9. Առաջադրանքների բովանդակությունը պետք է մատչելի լինի աշակերտին, հենված լինի երեխաների կենսափորձի վրա, բայց միևնույն ժամանակ գտնվի նրանց զարգացման «մերձակա գոտում» , պարունակի որոշակի դժվարություն, որը երեխան կարող է հաղթահարել:
10. Յուրաքանչյուր թեմայի շուրջ առաջադրանքների ընտրության ընթացքում պետք է հատուկ ուշադրություն դարձնել հասկացության բոլոր հատկանիշների բազմակողմանիորեն ամրապնդմանը, հստակ առանձնացնել այն կարողություններն ու հմտությունները, որոնք անհրաժեշտ է ձևակերպել և ամրապնդել: Պատահականության բացառումը նպաստում է դասի արդյուանվետության բարձրացմանը¹⁰:
11. Առաջադրանքների համակարգը պետք է կազմակերպել փուլ առ փուլ: Անհրաժեշտ է սկսել տիպային առաջադրանքներից, մանրամասն բացատրել դրանց լուծման մեթոդները: Ընդ որում աշակերտներին պետք է առաջարկել գործողություններ կատարել ըստ օրինակի:

Այնուհետև անհրաժեշտ է առաջադրել նույնատիպ առաջադրանքներ:

Հետո կարելի է առաջարկել առաջադրանքներ՝ չափազանց համառոտ հրահանգ տալով: Վերջին փուլում անհրաժեշտ է առաջարկել առաջադրանքներ ամբողջովին ինքնուրույն կատարման համար:Այս փուլում նպատակահարմար է սովորողներին առաջարկել ստեղծագործական բնույթի առաջադրանքներ¹¹:

Ոստումնասիրության պլանավորում և կազմակերպում:

Դասարանը Երրորդ

Դասի թեմա՝ «Ես աշունն եմ սիրում»

Դասի նպատակները՝ Ամրակայել ստեղծագործական կարողությունները

Արժեքային համակարգ՝ ձևավորել գեղեցիկը տեսնելու, ընկալելու և գնահատելու կարողություն, ինքնուրույն աշխատանքով հետաքրքրությունները բավարարելու ձգում:

Խնդիրները

- Սովորողների մեջ ձևավորել ինքնուրույն սովորելու կարողություն
- Կիրառել ձեռք բերված գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները

Վերջնարդյունքը

Ներկայացնել ինքնուրույն և խմբային աշխատանքի արդյունքները:

Դասի կահավորում՝ տարվա եղանակների նկարներով պաստառ, աշնանային նկարներ, մրգերով զամբյուղ, տերևներ:

Մեթոդները Ուղղորդված ընթերցանություն ,մտքեր փոխանակիր, զույգ կազմիր , խմբային մեթոդներ:

Դասի ընթացքը

Վերիիշում ենք տարվա եղանակները, ամիսները, յուրաքանչյուր եղանակի ընթացքում կատարվող փոփոխությունները, անդրադառնում աշնանը: Ներկայացնում ենք թեմատիկ խմբում ընդգրկված ստեղծագործությունների վերնագրերը՝ <<Ես աշունն եմ սիրում,>> <<Աշուն է>>, <<Վազ-խաղողենի>> <<Նռնենի>> <<Նուռ>>:

Մինչ դասի սկսվելը գրատախտակին փակցնում եմ հետևյալ բովանդակությամբ ուղերձ. Ողջույն «Ես աշունն եմ սիրում» թեման ուսումնասիրողներին:

Այսօր դուք ստացել եք մի նամակ: Կարդացե՛ք այս նամակը և մտածեք դրա բովանդակության շուրջ: Գրի՝ առեք ձեր մտքերը:

Նամակ

Բա՛րև ձեզ, սիրելի՝ երեխաներ: Ես ձեր նոր դասի հերոսն եմ՝ Աշուն տատիկը: Մինչ դասը ընթերցելը ես կցանկանայի, որ դուք խորհեք հետևյալ հարցերի շուրջ:

1. Սիրում եմ աշունը, որովհետև.... :
2. Ինչո՞վ է աշունը տարբերվում տարվա մյուս եղանակներից:
3. Որո՞նք են աշնան ամիսները:
4. Որո՞նք են աշնան գույները:
5. Ինչո՞ւ են աշնանը թոշունները չվում տաք երկրներ:

Գրի առ քո բոլոր մտքերն ու զգացմունքները այս բոլոր հարցերի շուրջ:

Խթանում

Աշնան մասին աշակերտների նախնական գիտելիքների վերհանում: Տեքստի բովանդակության շուրջ կանխազուշակման կարողությունների զարգացում վերնագրի, նկարազարդման և հենակետային բառերի միջոցով:

Իմաստի ընկալում

«Ես աշունն եմ սիրում» բանաստեղծությունը ընթերցել կանգառներով՝ դասը նախապես բաժանելով մասերի: Զգուշացնել, որ չի կարելի ընթերցել նախատեսված հատվածից այն կողմ: Բնագիրը բաժանել երկու մասի: Յուրաքանչյուր մասը կարդում են երկու անգամ՝ 1-ին անգամ կարդում են լուռ, իսկ 2-րդ անգամ՝ բարձրածայն:

Ընթերցումից հետո տալ հետևյալ հարցերը.

1. Բանաստեղծության ո՞ր տողերը քեզ դուր եկան:
2. Աշնանը քեզ ամենից շատ ի՞նչն է դուր գալիս:
3. Համեմատիր աշունն ու զարունը և մի քանի տարբերություն նշիր:
4. Տարվա ո՞ր եղանակն եք սիրում և ինչու:
5. Ի՞նչ անձանոթ բառերի հանդիպեցիր:

Օրինակ՝ հողմահար- հողմից ծեծված, հնարած- ստեղծած, դեղնահեր- դեղին մազեր ունեցող:

Կշռադատում:

Դասարանը բաժանել 4 խմբի և տալ առաջադրանքներ.

1-ին խումբ Աշունը մեր բակում վերնագրով փոքրիկ շարադրություն գրել

2-րդ խումբ՝ Աշունը պատկերով որևէ նկար նկարիր և նկարագրիր այն:

3-րդ Աշնան մասին մի հանելուկ հորինիր:

4-րդ Գրիր անվանակապ աշուն բառով:

Աշխատանքի բոլոր փուլերում պետք է նկատի ունենալ, որ մեր ակնկալած արդյունքներից զիսավորը խմբային աշխատանքի արդյունքները ինքնուրույն ներկայացումն է, այսինքն սովորողի ստեղծագործական կարողությունների և հմտությունների ձեռքբերումը:

Դասի պլան

Դասարանը Երրորդ

Առարկան Մայրենի

Թեման՝ «Թոշուններ» ինքնուրույն ընթերցանություն

Նպատակը

1. Ընտրված թեմայով աշխատելու կարողությունների զարգացում
2. Կրտսեր դպրոցականի ստեղծագործական –իմացական ներուժի խթանում
3. Տեղեկատվական տվյալներով ինքնուրույն աշխատելու կարողությունների զարգացում

Վերջնարդյունքը

1. Կսովորեն ինքնուրույն գործունեության պլանավորման , գործողությունների քայլաշարը մշակելու և վերլուծելու , ցանկացած իրավիճակում կողմնորոշվելու հմտություն:
2. Կսովորեն ինքնուրույն հասնել արդյունքի:

Դասի կահավորում՝ թոշունների նկարներով պաստառ, համակարգիչ, պրոյեկտոր

Մեթոդները հարցադրումների մեթոդ, հետազոտական մեթոդ:

Դասի ընթացքը Վերիիշեցնել ընտանի և վայրի թոշուններին:Թոշունների մասին աշակերտների նախնական գիտելիքների վերհանում:

Խթանում

Հասնել այն բանին, որ կրտսեր դպրոցականը կարողակա բնութագրել և ճանաչել իր

շրջապատի թոշուններին Տեղեկություն հաղորդել նաև Կարմիր գրքում ընդգրկված թոշունների վերաբերյալ, դիտել տեսանյութ:

Իմաստի ընկալում

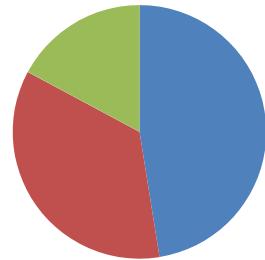
Հարզադրումների մեթոդով պարզել երեխաների հետաքրքրությունների աստիճանը և որքանով են յուրացրել թոշունների մասին գիտելիքները:

1. Ինչ թոշուններ գիտեք:
2. Ինչպես են սնվում թոշունները:
3. Փետուրների նշանակությունը թոշունի կյանքում
4. Ինչով է պայմանավորված թոշունների չուն:
5. Ինչպես են հաղորդակցվում թոշունները միմյանց հետ:

Կշռադատում Կարողանան հետազոտական մեթոդի միջոցով կազմել թոշունների քարտեր/ընտանի, վայրի, չվող, նստակյաց/:

Հետազոտության արդյունքների վերլուծություն:

Հետազոտությունների արդյունքների վերլուծության փուլում կներկայացնենք մեր կողմից կազմած արդյունքների գրանցման թերթիկում , որտեղ նշված են յուրաքանչյուր աշակերտի ակտիվությունը խմբային աշխատանքում, նրա տված ձիշտ պատասխանները :Կներկայացնենք ստացված տվյալների ընդհանրությունները և գրաֆիկների միջոցով կցուցադրենք հետազոտության վերլուծությունից ստացված արդյունքները:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ավարտական նախագծի վրա աշխատանքի, տեսական գրականության ուսումնասիրության և վերլուծության արդյունքում եկանք մի շաբք եզրահանգումների.

1. Կիրառելով սովորողների ինքնուրույն գործունեությունը կազմակեպելու գանազան մեթոդներ և հնարներ՝ չպետք է մոռանալ, որ աշակերտին հարկավոր է նախապատրաստվել համապատասխան գործունեության կատարմանը: Հակառակ դեպքում նրա աշխատանքում արդյունավետություն արձանագրել հնարավոր չէ:
2. Սովորողների ինքնուրույն գործունեության հմտորեն կազմակերպումը կօգնի նրանց յուրացնելու առարկայական անհրաժեշտ գիտելիքներ, տիրապետելու համապիտանի ուսումնական կարողություններին և պատրաստ լինելու ստեղծագործական ակտիվ ուսումնառության:
3. Սովորողներին զինում է ուսումնական գործունեություն ծավալելու կարողություններով, խթանում նրանց ինքնազարգացումը, ինքնավերլուծությունը, ինքնաստուգումն ու ինքնազնահատումը:
4. Ընդլայնում է նրանց մտահորիզոննը տարբեր առարկաների ուղղությամբ:

Այս ամենը կարելի է ամփոփել մեկ կոչով .«Նպաստել անձի զարգացմանը»:

Գրականության ցանկ

1. Կ. Թորոսյան, Վ. Չիբուխչյան, Մ. Մանուկյան, Մեթոդական աշխատանքը դպրոցում, ձեռնարկ, «Զանգակ» հրատարակչություն, 2014 թ.
2. Կ. Թորոսյան, Ա. Բալայան, Վ. Չիբուխչյան, Մայրենիի դասերի պլանավորումը, «Զանգակ» հրատարակչություն, 2016թ.
3. Կարինե Թորոսյան, Վաշագան Սարգսյան, Կարինե Չիբուխչյան, Հեղինե Խաչատրյան, Սուսաննա Գրիգորյան, Մայրենի 2-4: Ուսուցչի ձեռնարկ, «Զանգակ» հրատարակչություն, Երևան, 2011թ.
4. Կ. Թորոսյան, Վ. Չիբուխչյան, 50 հարց ու պատասխան տարրական դասարանների ուսուցիչների համար: Մաս I, «Զանգակ» հրատարակչություն, 2013թ.
5. Մանկավարժություն, ուսումնական ձեռնարկ. Ամիրջանյան Յ.Ա. էջ 178-179
6. Նախաշավիդ 2.2017
7. https://kznakgnahatum.blogspot.com/p/blogpage_11.html?fbclid=IwAR10i3b-BICBjGD_Q1HrBCE7nXctiEuXqMxJl7rQJvPtn-4o3NbwmHhLvHc
8. <https://multiurok.ru/files/ink-nowrowynowt-yan-dzevavorowme.html>
9. Դասի կառուցվածքային տարրերի կիրառումը հանրակրթական առարկաների օրվա պլանների կազման գործընթացում Հ.Այվազյան
10. Մանկավարժություն Գիտամեթոդական վերլուծական ամսագիր

11. Նախաշավիր 5.2015